

Sporazumevanje

Sporazumevanje ali komunikacija je izmenjava besedil med ljudmi. Obsega sporočanje ali tvorjenje besedil in sprejemanje besedil. Sporoča sporočevalec, ki je lahko govorec ali pisec, sprejema pa prejemnik ali naslovnik, ki je poslušalec ali bralec. Sporočanje poteka dvosmerno (vloži sporočevalca in prejemnika se lahko zamenjata).

SPOROČANJE

Je dejanje sporočevalca (govori ali piše). Ločimo več dejavnikov sporočanja, ki so:

- Okoliščine
- Namen
- Tema
- Jezik
- Prenosnik
- Besedilo

OKOLIŠČINE

Okoliščine sporočanja so:

- Sporočevalec
- Kraj sporočanja
  - Nastanek
- Čas sporočanja

NAMEN SPOROČANJA

Sporočevalec sporoča z določenim namenom ali ciljem, zato ker hoče izraziti svoj namen. Sporočevalec lahko izraža svoj namen z dvema načinoma: **posrednim** **neposrednim**

Neposredni način

- ❖ Kajenje prepovedano.
- ❖ Pobriši tablo.
- ❖ Koliko je ura.

Posredni način

Včasih se sporočevalec izrazi tako, da uporabi jezikovne prvine, ki jih naslovnik ne pričakuje in ga lahko zavede.

- ❖ Oprostite, mogoče imate uro ?
  - ❖ Ali imaš rep ?

Kateri način bo sporočevalec izbral, je odvisno od tega komu govori ali piše. Najmanj vljudno je pozivanje z velelnikom (zapri, utihni), zato sporočevalec lahko izbere le za podrejenega naslovnika, vljudnejši je povedni način (Bi lahko, prosim zaprl vrata), zato

ga sporočevalec izbere za nadrejenega. Pozivanje z določenimi glagoli (Prepovedujem) je najpogostejše v uradovanih besedilih. Sporočevalec se za posredni način odloča za to, ker želi prikriti svoj pravi namen.

TEMA

Vsako besedilo ima svojo temo ali vsebino. Temaje to, o čemer govorimo ali pišemo, vsebina pa je to, kar o tem povemo.

JEZIK

Poznamo besedni in nebesedni jezik, ki se med seboj povezujeta. Za uspešno sporazumevanje je nujno, da sporočevalec in prejemnik obvladata isti jezik.

Tle zdnjič printanu PRENOSNIK

Poznamo slušni in vidni prenosnik. Slušni je zvok, vidni je svetloba.

SLUŠNI PRENOSNIK

Besede izgovarjamo z glasovi, ki jih tvorimo z govori. V slovenskem jeziku poznamo 29 glasov ali fonemov (glasniki).

Peti
Piti
Poti

V okviru besed opravljamo pomensko razločevalno funkcijo. Delimo jih na:

Samoglasnike
Vokale

Soglasnike
Konzonante

Samoglasnikov je 8, soglasnikov je 21

Samoglasniki so nosilci zvokov. Beseda ima toliko zlogov, kolikor ima soglasnikov. Izgovorjeni so različno močno. Glasneje izgovorjeni so naglašeni, tiše izgovorjeni pa so

nenaglašeni. Ločimo jakostni in tonemski naglas. Tonemski naglas je prisoten v redkih narečjih, je pa knjižni.

Enozložne besede so načeloma naglašene. Nekaj enozložnic pa je brez naglasa, imenujemo jih breznaglasnice, klitike, naslonke (in, pa, ter, sem, je...). V večzložnih besedah je naglašen en sam samoglasnik. Naglasno mesto je v slovenščini prosto, zato se ga naučimo hkrati z besedo. Največ besed v slovenščini ima en sam naglas, nekaj besed pa jih ima tudi več (avtocesta, zobozdravnik...).

Samoglasnik se ločijo tudi po svoji dolžini. V slovenščini so nenaglašeni samoglasniki vedno kratki, naglašeni pa so dolgi ali kratki (polglasnik je vedno kratek, ozka e in o pa st vedno dolga).

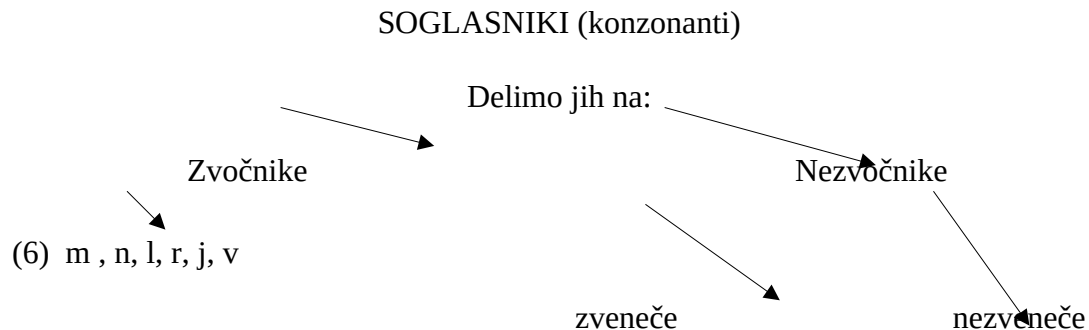
NAGLASNA ZNAMENJA

Z njimi zaznamujemo mesto naglasa in trajanje naglašene, glasu pa tudi širino in ožino.

JAKOSTNI NAGLAS

Znamenja:

- Ostrivec /-zaznamuje mesto naglasa in dolžino (miza)
- Krativec \-zaznamuje mesto naglasa in kračino (nič, kup, nastop, pes...)
- Strešica ˇ- zaznamuje mesto naglasa in dolžino, stoji pa lahko samo na dolgem in širokem e in o (teta)

V govoru se zvočniki prilagajajo glasovnemu govoru, zato nastajajo glasovne različice. Največ različic ima glas V.

Nezvočnikov je 15. Delimo jih na zveneče in nezveneče. Glede na to, kje in kako ih izgovarjamo, jih lahko povezujemo v parih

B	Z
P	S
D	Ž
T	Š

Dž
Č

G
K
F
H
C

Parni nezvočniki se v govoru med seboj premenjujejo po zvonečnosti.

Premene po zvonečnosti

De(d)ka- izgovori kot T

Gla(s)ba-izgovori kot Z

Nebesedni spremljevalci govorjenja so slušni in vidni

Slušni:-glasnost, melodija, višina

Vidni-drža telesa, mimika, obleka, kretnje

Vse te prvine sodelujejo pri sporočanju in iz jih poslušalec ugotovi stanje govorca.

VIDNI PRENOSNIK

Vsak človek najprej govori, nato se nauči pisanja. Pri pisanju se moramo naučiti pravila, s katero črko zapišemo določen glas. Slovenska pisava je glasovna. Pisava je dogovorjen sestav vidnih znamenj ali črk, znakov, s katerimi zaznamujemo sestavine jezika, glasove, zloge ali besede.

RAZVOJ PISAVE

- risbe na steni jam, grobnic
- slikovna pisava (poprepšročene poteze ljudi, živali in predmetov). Stari Egipčani, Sumerci, Eskimi in Indijanci
- pojmovna pisava (predstavlja pojme). Pojmovno pisavo kot besedno poznajo Kitajci, zlogovno pa Japonci
  - glasovna oz. črkovna pisava
    - ❖ okoli leta 1000a pri Feničanih
      - ❖ poznali samo soglasnike
- ❖ iz feničanske pisave so se razvile Hebrejska, Grška, Arabska in indijska, vsaka pa zapisuje s svojimi znamenji

- za razvoj Evropskih pisav je najpomembnejša grška. Nastala je v 7.st.^a kot izpopolnite feničanske. Dodali so znamenja za samoglasnike in tako dobili abecedo s 24 črkami